

GENÇ GİRİŞİMCİLERİN 1 YILLIK SGK (BAĞ-KUR) PRİMLERİNİN HAZİNE TARAFINDAN KARŞILANMASI VERGİLENDİRİLMESİ GEREKEN BİR GELİR UNSURU MUDUR ?

Erol DELİKTAŞ*

1. GİRİŞ

10 Şubat 2016 tarih ve 29620 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6663 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 1.maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun Mükerrer 20. Maddesi “Genç girişimcilerde kazanç istisnası” başlığı ile yeniden ihdas edilmiştir.

Getirilen bu kanuni düzenleme ile 10/2/2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere; belirli şartları ve koşulları taşıyan gelir vergisi mükelleflerine kazançlarının belli bir tutarı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Yazımız kapsamında; vergisel yönden getirilen teşvik unsurunun ana şartlarına yer verilip, genç girişimci kapsamında olan bu mükelleflere 5510 Sayılı Kanun’un 4/1-b maddesi kapsamında tahakkuk eden sigorta primlerinin (eski adı ile Bağ-Kur Primlerinin) bir yıl süreyle aynı kanunun 81/k bendi ile 82 nci maddesi kapsamında Hazinece karşılanan kısmın, gelir vergisinin konusuna girip/girmediği, hangi verginin konusuna girdiğini, vergiye tabi kazanç unsuru (gelir) olarak sayılıp sayılmayacağı hususları verilmiş olan bir özelge üzerinden ele alınıp, konuya yönelik değerlendirmelerimize yer verilecektir.

2. YASAL MEVZUAT

6663 sayılı Kanunda; Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 20 nci maddesinin getiriliş amacı özetle şu şekilde açıklanmıştır. “Ekonomik büyüme ve kalkınmanın itici gücü, yenilik ve yaratıcılığın en önemli kaynaklarından biri olan genç girişimcilere kazanç istisnası getirilmekte, bu amaçla ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilen 29 yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilere, elde ettikleri söz konusu kazançlarının belli bir tutara kadar olan kısmı için, maddede yer alan şartlar dahilinde kazanç istisnası sağlanması” şeklinde açıklanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 20 nci maddesi şu şekilde ihdas edilip, kanunlaşmıştır.

*: * YMM

Mükerrer Madde 20

“Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının 75.000 Türk lirasına kadar olan kısmı, aşağıdaki şartlarla gelir vergisinden müstesnadır.

1. İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirilmiş olması,

2. Kendi işinde bilfiil çalışılması veya işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi (Çırak, kalfa veya yardımcı işçi çalıştırmak ya da seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak işinde bilfiil çalışmamak bu şartı bozmaz.),

3. Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması halinde tüm ortakların işe başlama tarihi itibarıyla bu maddedeki şartları taşıması,

4. Ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hali hariç olmak üzere, faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki faaliyetin eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya kayın hısımlarından devralınmamış olması,

5. Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması.

İstisna kapsamındaki faaliyetlerden kazanç elde edilmemesi veya istisna haddinin altında kazanç elde edilmesi hallerinde dahi yıllık beyanname verilir.

Bu istisnanın, bu Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

Bakanlık söz konusu usul ve esas belirleme yetkisini; 292 Seri No’lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile kullanmıştır. Bu tebliğde genç girişimci istisnasının şartları, istisna süre ve tutarları ile özellikli diğer hususlar açıklanmıştır.

7143 Sayılı Kanunun 22. maddesi ile 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 81.maddesinin birinci fıkrasına eklenen “k” bendi ile:

“31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 nci maddesi kapsamında genç girişimcilerde kazanç istisnasından faydalanan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla 18 yaşını doldurmuş ve 29 yaşını doldurmamış olanlardan, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının

(b) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında 1/6/2018 tarihinden itibaren ilk defa sigortalı sayılan gerçek kişilerin primleri, 1 yıl süreyle 82 nci madde uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınır üzerinden Hazinece karşılır. Adi ortaklıklar ve şahıs şirket ortaklıklarında sadece bir ortak bu fıkra hükmünden yararlandırılır.” hükmü getirilmiştir.

Bu hükmün uygulama esaslarına yönelik açıklama ve örnekler 19/07/2018 tarih ve 2018/28 sayılı Genç Girişimci Teşvik Uygulaması SGK Genelgesi ile yapılmıştır. Hazine tarafından 1 yıllık süre boyunca karşılanacak SGK Bağ-kur prim teşviğinden yararlanmak ihtiyari bir uygulama olup, koşul ve şartları sağlayan genç girişimcinin sigorta tescili sonrasında yazılı bir talepte bulunması durumunda bu uygulamadan yararlanılabilmektedir.

3. VERGİSEL YÖNDEN DEĞERLENDİRMELER

3.1. Konuya Yönelik Verilen Özelge

Genç girişimci kapsamında olan mükelleflere; 5510 Sayılı Kanun’un 4/1-b maddesi kapsamında tahakkuk eden sigorta (bağ-kur) primlerinin bir yıl süreyle aynı kanunun 81/k bendi ile 82 nci maddesi kapsamında Hazinece karşılanan kısmına yönelik; Vergi İdaresince verilmiş olan özelge örneği şu şekildedir.

Manisa Vergi Dairesi Başkanlığı’nın 14.06.2021 tarih ve 85373914-120[40.01.138]-56135 sayılı özelgesinde;

“193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 20 inci maddesine göre “Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnasından” yararlandığınızı belirterek, söz konusu istisnadan dolayı almış olduğunuz bir yıllık bağ-kur destek tutarlarını gelir olarak kaydedip kaydetmeyeceğiniz hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

...Ticari kazancın tespitinde iki temel ilke geçerlidir. Bunlar “dönemsellik” ve “tahakkuk esası” ilkeleridir. Tahakkuk esası ilkesi, gelir veya giderin tahsil edildikleri ve ödendikleri döneme bakılmaksızın miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olmasını ifade eder. Bu esas dikkate alındığında bir gelir unsurunun, özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir. Dönemsellik ilkesi ise, her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır. Bu ilke uyarınca gelir ve giderlerin ilgili oldukları dönemde kaydedilmesi gerekir.

Öte yandan, tek düzen muhasebe sisteminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar, 26/12/1992 tarih ve 21447 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve daha sonra bu konuda yayımlanan diğer tebliğlerde yapılmış bulunmaktadır.

Buna göre, “602 Diğer Gelirler” hesabı; işletmenin korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan işletmenin faaliyet hasılatındaki düşüklüğü veya faaliyet zararını gidermek için, sermaye katkısı niteliğinde olmayan, mali yardımlar (sübvansiyonlar), devletin bazı malları vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (vergi iadeleri) ve satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme vb. hasılat kalemlerinin izlendiği hesaptır.

Bu açıklamalara göre, genç girişimcilerde kazanç istisnasından dolayı alınan bağ-kur destek tutarlarının ticari kazancın tespitinde gelir olarak dikkate alınması ve söz konusu tutarların “602- Diğer Gelirler” hesabında izlenmesi gerekmektedir.

3.2. Özelgeye Yönelik Eleştirilerimiz

3.2.1 Öncelikle, konu ile ilgisi olması ve güncelliğini halen koruması münasebeti ile 110 Seri No’lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nde yapılan belirlemelerin ele alınması uygun olacaktır. Söz konusu genel tebliğde: (özellikle ortaklık şeklinde gösterilen ticari faaliyetlerde kar/zararın sağlıklı olarak belirlenemeyeceği ve safi ticari kazancın tespitinde bazı güçlükler ve sakıncalar doğabileceğinden bahisle) “Bağ-Kur giriş keseneği ve sigorta primlerinin Gelir Vergisi Kanununun 89/1 maddesi hükmüne paralel olarak, gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olduğunun tevsik edilmesi kaydı ile mükellefler tarafından ticari veya serbest meslek kazançları dolayısı ile verecekleri yıllık beyannamede bildirilen gelirden indirilmesi gerektiği ve söz konusu Bağ-Kur giriş keseneği ve sigorta primlerinin ödendiği tarihte gider olarak kayıtlara alınmaması gerektiği yönünde” bir usul ve esas belirlemesi yapılmıştır. Ancak bu genel tebliğ hükümlerine katılabilmek mümkün değildir. Şöyle ki; ilgili genel tebliğ kendi içerisinde bile çelişki arz etmekte olup, söz konusu primlerin gider olduğu tebliğde açıkça ifade edilmiştir.

Genel Tebliğ’de ifade bulan “adî komandit şirketlerinin komanditer ortakları ile limited şirket ortakları hakkında da uygulanabilmesi” hususu ancak mümkün görülebilir. Zaten genel tebliğ’deki belirlemeler özellikle

bu kapsamda olan adi ortaklıklar, adi iş ortaklıkları, şahıs şirketlerinin ortaklarının ödedikleri sigorta primleri yönünden yapılmış bir düzenlemedir. Ancak burada da şu hususu belirtmekte yarar vardır. Adi ortaklıklar, adi iş ortaklıkları, şahıs şirketlerinin ortaklarının ödedikleri sigorta primleri; ortak olunan işletmeler için yapılan bir gider değildir. Ortaklarca ödenen sigorta prim giderlerinin; bu işletmelere izafe edilmesi, ödettirilmesi veya yansıtılması da mümkün değildir. Bu yapıldığı takdirde ise; farklı vergisel enstrümanlar (kar payı dağıtımı, transfer fiyatlandırması ve örtülü kazanç müessesesi, kanunen kabul edilmeyen gider, v.b.) devreye girecektir. Bu meyanda; ödenen bağ-kur primleri, işletmelere ortak olan şahısların ortaklıkları nedeni ile tahakkuk eden ve kendilerini şahsen ilgilendiren bir konudur.

Bu nedendir ki; gelir vergisi mükellefiyeti kapsamında (basit usul kazançlar dahil) ilgili kişilerce ödenen bağ-kur primleri, gerek müstakil olarak gerçekleştirdikleri ticari kazanç, zirai kazanç ve serbest meslek kazancı faaliyetleri için ve gerekse de ortaklıkları nedeni ile beyannamelerine intikal ettirecekleri ortaklıkların kazanç ve/veya zararların belirlenmesinde bir gider unsuru olarak dikkate alınması gerekmektedir. Beynamede indirim konusu şeklinde bir indirim mekanizması getirilmesi; ödenen bağ-kur primlerinin sadece gelir vergisi matrahı ile sınırlandırılmak sureti ile ele alınması, matrahı aşan kısmın sermayede meydana gelen kayıp olarak görülmesine ve sonraki yıllara devir etmesi lazım gelen gerçek zarar tutarlarının ileride kullanılmasına da engel olunmaktadır.

Defter Beyan Sistemi ve e-beyanname programları da (hatalı yazılım yüklemeleri nedeni ile) bu şekilde hatalı ve mağduriyet getirici işlemler yapılmasını önlememektedir. Sonucu itibari ile de, mükellefler daha fazla bir vergi ödeme yükümlülüğü ile karşı karşıya bırakılmaktadır.

Genel tebliğin tercihe bağlı olarak dikkate alınması, tebliğe göre işlem yapılması halinde ise ileriki yıllara zarar olarak taşınması hallerine izin verilmesi durumunda doğru bir sonuç verebilecektir. Ancak genel tebliğ ve verilen bazı özgelelerde ödenen bu tarz prim giderlerinin (özellikle defter tutup, kazanç tespitini buna göre yapanlar açısından) gider olarak yazılmasına müsaade edilmemesi, sadece beynamede Gelir Vergisi Matrahı ile sınırlandırılarak indirim hakkı tanınması hukuksuz düzenleme ve görüşlerdir. Kanunlarda yer alan yasal gider hakkının; genel tebliğ ve özgelere ile kısıtlanması durumu hukuki olmamaktadır.

3.2.2. Bu kapsamda; 110 Seri No'lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile fiilen ödenen bağkur primlerinin gider yazılmaması ve beyannameye sadece matrah ile sınırlı bir indirim hakkı tanınması durumundan hareketle; Hazinece karşılanan genç girişimci SGK prim tutarlarının; özeldgeyi talep eden gelir vergisi mükellefinin ilgili dönem(ler)de gelir vergisi matrahı oluşmaması veya Hazinece karşılanan prim tutarlarından daha az bir gelir vergisi matrahı olması halinde de aynı kapsamda bir görüş verebileceğini düşünmemektediriz. Çünkü bu kapsamda verilecek bir görüş; idare uygulamasının yanlışlığını ve 110 Seri No'lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği'ndeki belirlemelerin hatalı olduğunu ikrar anlamı taşır.

3.2.3. Özeldgede özellikle işin gelir yaratma boyutuna girilmiş, zorlama bir yorum getirmek sureti ile gelir yazılması gerektiği yönünde görüş verilmiştir. Ancak gelir addedilen bu bağ-kur priminin bir maliyeti ve fiilen bir tahakkuk unsuru da bulunmaktadır. Zaten ödenen bağ-kur priminin beyannameye indirim olarak dikkate alınmasında iki şart aranmaktadır. Beyanamenin ilişkin olduğu yılda primin ödenmiş olduğunun tevsiki ve beyanamenin ilgili satırında gösterilmesi şartları aranmaktadır. Bu iki şart dışında, bir başka şart da aranmamaktadır. Ödemenin kim tarafından yapıldığı da dikkate alınmamaktadır.

Ortada tahakkuk eden bir SGK primi olup, bu prim Hazinece karşılanmakta, tahakkuk ise SGK tarafından (Hazineden tahsil edilmek üzere Hazineyi alacaklandırmak sureti ile) tahsilat girilerek ortadan kaldırılmaktadır. Bu işlemin bir sonucu olarak; tahakkuk eden SGK Priminin (bizim görüşümüze göre gider olarak yazılmasına izin verilmesi) yıllık gelir vergisi beyannamesinde indirim konusu yapılmasına da izin verilmesi gerekmektedir. (Gelir yazılması görüşünün mevhum-u muhalifinden hareket edilerek) Bu yardımların işletmede (+) veya (-) durum yaratmadığı da ortadır. Kaldı ki; Hazinece karşılanan bu tutar, kanun gerekçesi ile amacına baktığımızda ve genç girişimcileri genç yaşta büyük sermayeye ulaşma şanslarının olmadığı gerçeğinden hareket ile "sermaye katkısı niteliğinde bir ödeme" olduğu sonucuna ulaştırmaktadır.

Konu kapsamında ne fiili/gerçek bir gelirden ne de gerçek bir giderden bahsedilebilmesi mümkün değildir. Ancak konunun gelir olarak addedildiği şeklinde görüş verildiği dikkate alındığında bu gelirin bir maliyeti/gideri olacağı da muhakkaktır. Vergi İdaresi verdiği özeldgede bu mantığı işletmemiştir.

Aslında genç girişimci için herhangi bir yükümlülük doğurmayan SGK Primi için gider ve gelir anlamında sonuç doğuracak herhangi bir vergisel durum yoktur. Kaldı ki; bu primler hazinece karşılanmayıp, SGK (Bağ-Kur) Primi tahakkuk etse bile; genç girişimci tarafından ödenmeyip, 1 yıllık sürede biriken ve ödenmeyen primler ilgili mevzuatuna göre (5510/Geçici 83.madde) durdurulmuş olması durumu da bizi aynı sonuca götürecektir. Ortada ne bir gelir, ne bir gider/indirim durumundan bahsedilebilmesi mümkün değildir.

3.2.4. Verilen özelve ile 5510 Sayılı Kanununun 4/1-b kapsamında “hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar” ile 5510 Sayılı Kanununun 4/1-a kapsamında “işçi” çalıştıran işverenler yönünden; vergilendirme anlamında bir ayrımcılık yapıldığı sonucuna götürmektedir. Bu durum ise; Anayasanın Eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Şöyle ki; iki prim desteği de, Devlet tarafından (Hazine veya İşsizlik Sigortası Fonundan) karşılanıp, finanse edilmektedir. Ayrıca tüm prim destekleri 5510 Sayılı Kanununun 81 nci maddesi kapsamında düzenlenmektedir.

3.2.5. Verilen özelveyi bir başka yönden ele aldığımızda ise; Vergi İdaresinin 5510 Sayılı Kanununun 81 nci maddesinde veya diğer kanunlarda yer alan “Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.” hükümlerini bir adım daha ileriye taşıyarak, **gelir elde edildiği savı ile** (teşvik olmasa idi şu kadar ödeyecektin diyerek) tüm teşvik tutarları için gelir addetmesi lazım gelmektedir.

İşverenlere sağlanan ve Hazinece veya İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanan bu tarz indirim ve teşvik tutarlarının (kanunun amaç ve gerekçeleri de dikkate alınarak) gelir veya gider hesapları ile ilişkilendirilmemesi ve sonuç anlamında nötr halde olması gerekmektedir. Ancak Hazinece karşılanan bir tutar için öncesinde işletmece bir gider/maliyet unsuru olarak dikkate alınmış olması halinde ancak gelir unsurunun yazılması gerekmektedir. Ancak bu tarz bir tahakkuk işlemi yapılmamış ise, indirimden yararlanan kısım için gelir yazma şartı da aranmamalıdır. Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı’nın 28/12/2020 tarih ve 27575268-105[2020-948]-E.364352 sayılı özelveği “*sigorta primi işveren hissesi destek tutarlarının Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından borç*

tahakkukunun yapılmaması halinde Devlet tarafından karşılanan teşvik unsurlarının gelir veya gider hesapları ile ilişkilendirilmemesi gerekmektedir.” görüşümüzü destekler niteliktedir. Zaten aksi düşünce ise; vergilendirme prensipleri ve Anayasal yönlerden birçok vergisel ve hukuki sorunları gündeme getirme potansiyeli taşımaktadır.

3.2.6. Her ne kadar özelgenin doğruluğuna yönelik; 5510 Sayılı Kanunun 81 nci maddesinin “k” bendinde “Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet veya gelir unsuru olarak dikkate alınmaz.” şeklinde herhangi bir hükmün bulunmaması gerekçe gösterilebilir ise de; bu görüşe de katılabilmek mümkün olmayacaktır. Çünkü 5510 Sayılı Kanunun 4/1-b kapsamında prim ödeme yükümlüsü olanlar için aynı kanunun 88 nci maddesinin 11nci paragrafında “kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarları, gelir vergisi ve kurumlar vergisi uygulamasında gider yazılamaz.” hükmünden hareketle, ödenen prim tutarlarının gider yazılabileceği izahattan varestedir. Ayrıca ödenen SGK Prim tutarları, Gelir Vergisi Kanunu’nun 40/1, 57/8, 68/8 bentleri kapsamında da gider olarak dikkate alınabilecektir. Bu nedendir ki; kanuni bir boşluk olduğu görüşüne katılabilmek mümkün değildir.

3.2.7. Verilen özelle; muhasebe tekniğine, gelir tablosu ilkelerine ve vergi tekniğine aykırılık teşkil etmektedir. Aşağıda izah edeceğimiz üzere; gelir vergisinin konusuna girmeyen, 7 gelir unsurunu da hiçbir şekilde kavramayan ve gelir addedilmeyecek bir işlem için “gelir kaydı yapılması” yönünde verilen görüş vergilendirme hatasına yol açmaktadır.

3.2.8 Genç girişimci tarafından ödenmeyen, 1 yıllık süre zarfında dönemleri itibari ile yararlanan/ödenmeyen SGK Bağ-Kur prim tutarlarının 602-Diğer Gelirler Hesabı ile ilişkilendirilmesi ve alacak kaydı önerilmesi durumu muhasebe tekniği açısından doğru bir işlem oluşturmamaktadır. Şöyle ki; böyle bir kaydın bir borç hesabı ile de ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Bu durumda borçlu hesabın hangisi olduğunun da özellede belirtilmesi gerekmekte idi. Ancak bu yapılmamıştır.

Borç hesabı olarak; ancak bir gider hesabı (659,689,770 gibi) kullanılabilir. Bir başka deyiş ile bir taraftan gelir, bir taraftan gider yazılma zorunluluğu ve sonucunu doğurmaktadır. Bu durum ise; yukarıda izah ettiğimiz argümanların haklı ve isabetli olduğunu göstermektedir.

3.2.9 5510 Sayılı Kanununun 87 nci maddesinin 1.paragrafının “h” bendi ile muhtarların SGK (Bağkur) Primleri 01/02/2018 tarihinden itibaren “il özel idareleri veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları tarafından” yerine getirilmektedir. Bu kapsamda muhtar seçilen ve seçim öncesinde, basit usul dahil ticari, zirai ve serbest meslek faaliyetinden ötürü vergi mükellefiyeti bulunan veya başka gelir unsurlarından kaynaklı bir beyanname vermesi gerektiği durumlar için; il özel idareleri veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları tarafından karşılanan SGK (Bağkur) Primlerini Vergi İdaresi bir gelir unsuru olarak addedilebilecek midir ?

3.3. Genç Girişimci Kapsamında Olan Mükelleflere 1 Yıllık Süre İçin Hazinece Karşılanan Sigorta (Bağ-Kur) Primleri Hangi Verginin Konusuna Girmektedir.

3.3.1. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu’nun 1. maddesi uyarınca; “Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye’de bulunan malların veraset tarikiyle veya her hangi bir suretle olursa olsun ivazsız bir tarzda bir şahıstan diğer şahsa intikali Veraset ve İntikal Vergisine tabidir.” Kanun’da yer alan tanımdan hareketle genç girişimcilere 1 yıllık süre boyunca Hazinece karşılanan sigorta primlerinin; Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu kapsamında vergilendirilebilmesi için öncelikle ortada ivazsız yani karşılıksız bir intikal bulunması gerekmektedir. Karşılıksız intikal, malların bir şahıstan başka bir şahsa; veraset yoluyla veya bağış, yarışma ve çekilişlerde olduğu gibi ivazsız olarak geçmesini kapsamaktadır.

Bu doğrultuda irdelenmesi gereken konu, Hazinece karşılanan SGK (Bağ-Kur) Prim yardımının karşılıklı olup olmadığıdır. Şayet karşılıklı (ivazlı) olduğu sonucuna ulaşırsa veraset ve intikal vergisi kapsamına girmeyecek, ivazsız (karşılıksız) olduğu sonucuna ulaşılır ise veraset ve intikal vergisine tabi tutulacaktır. Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu açısından bizim görüşümüz ise; Hazinece karşılanan prim tutarlarının ivazlı olduğu ve kanunun kapsamına girmediği şeklindedir. Bunun gerekçesini ise şu şekilde yapmaktayız. “Mükellef gelir vergisi mükellefiyeti açarak, kanuni şartları sağlayarak ve kanuni koşullara uyarak faaliyet göstermekte, genç girişimci kapsamına girip, Hazinece karşılanan SGK prim yardımını kanunen almaya hak kazanmaktadır.”

Bir diğer yönden ise; söz konusu durum, 7338 sayılı veraset ve intikal vergisinin konusuna girmiş olsa bile; Kanunu’nun 4/f maddesi kapsamında belirtilen kuruluşlarca yapılan bu tip yardımlar zaten vergiden komple istisna edilmiştir.

Ayrıca 7338 sayılı kanunun 4/d maddesi kapsamında belirlenen (2021 takvim yılı için 7.703,00.-TL) istisna haddi tutarı, aybaşında genç girişimcilere tahakkuk eden SGK prim borç tahakkukları tutarlarının (2021 yılında indirimsiz 1.234,25 TL, % 5 indirimli olarak ise 1.055,36 TL) üstünde kalmaktadır.

Her ne kadar kanunun 4/d maddesi kapsamında belirlenen istisna tutarının nasıl uygulanacağı tartışılmalı olsa bile, SGK prim tahakkukları her ay ve müstakil olarak yapılmakta ve kanunun 9/2. maddesi kapsamında (karşılıksız hibe/intikal için) beyanname verilmesi zarureti bulunmaktadır. Bu nedenle; istisna tutarı her bir işlem için uygulanması gerektiği gerçeği karşısında ortada vergilendirilebilecek bir husus da kalmamaktadır. İstisna tutarının uygulanmasına ilişkin 7 Seri No'lu Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Genel Tebliği de bu görüşümüzü destekler niteliktedir.

Bu çerçevede ve her halükarda; genç girişimcilere sağlanan SGK Bağ-Kur Prim yardımının Veraset ve İntikal Vergisi'nin konusuna girmediyini, verginin konusuna girdiyini kabul etsek bile; kanunda yer alan istisna düzenlemeleri çerçevesinde ödenebilecek bir tutarın oluşmayacağı açıktır. Bu gerçeklikten yola çıkarak; Hazinece karşılanacak olan SGK Bağ-Kur Prim yardımlarının Gelir Vergisi'nin konusuna girmediyi de anlaşılmaktadır.

3.3.2. Hazinece karşılanan SGK (Bağ-Kur) Prim yardımları; Veraset ve İntikal Vergisi ile Gelir Vergisi'nin 7 gelir unsurunu kavrayamadığından verginin konusuna girmemektedir. Bu nedenle de hiçbir şekilde Gelir Vergisi'ne tabi tutulamaz.

Bir an için vergiye tabii olması gerektiği şeklinde bir düşünceden hareket edildiğinde ise; Gelir Vergisi Kanunu'nun 25 nci maddesinin 6 ncı fıkrası kapsamında:

“Aşağıda yazılı tazminat ve yardımlar Gelir Vergisi'nden müstesnadır:

Sosyal sigorta kurumları tarafından sigortalılara yapılan ödemeler;” (her ne kadar konuyu tam olarak kavramasa da; tahakkuk eden prim tutarlarının Hazinece karşılanacak tutarı ilk önce SGK tarafından terkin işlemi yapıp, sonrasında kurum tarafından Hazine'den talep edildiği hususu da göz önüne alındığında bu madde kapsamında değerlendirilebileceğini düşünmekteyiz.)

Gelir Vergisi Kanunu'nun 29 ncu maddesinin 1 nci fıkrasının 1 nci bendinde:

“Teşvik gayesiyle verilen aşağıda yazılı ikramiye ve mükafatlar Gelir Vergisi'nden müstesnadır:

1. İlim ve fenni, güzel sanatları, tarımı, hayvan yetiştirilmesini ve **memleket bakımından faydalı olan diğer işleri ve faaliyetleri teşvik maksadıyla** verilen ikramiyeler ve **mükafatlar”**

[(sonucu itibari ile Hazince karşılanan prim borçları, Devlet tarafından kanunla getirilmekte ve belli bir amaç için (kanun gerekçeleri dikkate alınarak, genç girişimciliğin teşviki, yenilik ve yaratıcılığın öne çıkarılması için sermaye katkısı niteliğinde verilen menfaattir.) verilmekte olan mükafatların gelir vergisinden istisna olacağını söyleyebilmek de mümkündür.)

4. SONUÇ

Yukarıda izah etmeye çalıştığımız üzere; Manisa Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.06.2021 tarih ve 85373914-120[40.01.138]-56135 sayılı özelgesine katılmak mümkün değildir. Söz konusu özelge ile vergi ihdas eder tarzda, varsayım ve olabilir mantığı ile bir görüş verilmesini doğru bulmamaktayız.

Kanunda ve hatta genel tebliğlerde bile belirtilmeyen bir husus üzerinden mükellef lehine yorum yapmaksızın vergilendirme öngörülmesi durumu Anayasanın 73. Maddesine, normlar hiyerarşisine, vergide kanunilik, belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine de aykırılık taşımaktadır.

Vergilendirme prensipleri ve Anayasal yönlerden birçok vergisel ve hukuki sorunları gündeme getirme potansiyeli taşıyan bu özelgenin Vergi İdaresince ele alınıp, revize etmesinde büyük bir yarar görmekteyiz.

5510 Sayılı Kanununun 4/1-b kapsamında prim ödeme yükümlüsü olanların ödedikleri SGK (Bağ-Kur) primlerinin yıllık gelir vergisi beyannamelerinde indirim konusu şeklinde bir indirim mekanizması getirilmesini; ödenen bağ-kur primlerinin sadece gelir vergisi matrahı ile sınırlandırılmak sureti ile ele alınmasını, matrahı aşan kısmın sermayede meydana gelen kayıp olarak görülmesine ve sonraki yıllara devir etmesi lazım gelen gerçek zarar tutarlarının ileride kullanılmasına engel olan idari anlayışın terk edilmesini ve 110 Seri No'lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin yürürlükten kaldırılması gerektiğini de düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

110 Seri No'lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği (1973, 08 Mart). Resmi Gazete

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (1961, 06 Ocak). Resmi Gazete (Sayı: 10700)

292 Seri No'lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği(2016, 05 Mayıs). Resmi Gazete (Sayı: 29703)

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (2006, 31 Mayıs). Resmi Gazete (Sayı: 26200)

6663 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2016, 10 Şubat). Resmi Gazete (Sayı: 29620)

7143 Sayılı Vergi Ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun(2018, 18 Mayıs). Resmi Gazete (Sayı: 30425)

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu(1959, 15 Haziran). Resmi Gazete (Sayı: 10231)

Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı (28.12.2020). 27575268-105[2020-948]-E.364352 sayılı özelge.

Çakmakçı, A. [t.y.]. Kısa Çalışma Ödeneğinin Vergi Uygulamaları Erişim Adresi: <https://www.alomaliye.com>-Erişim Tarihi: 14.09.2021

Dilemre Öden B.(2020). Kısa Çalışma Ödeneğinin Vergi Mevzuatı Kapsamında Değerlendirilmesi. *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*-2020/1 Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1847046> Erişim Tarihi: 14.09.2021)

Doğrusöz, Bumin(2021). Genç girişimci teşvikleri Erişim Adresi: <https://www.dunya.com>-Erişim Tarihi: 14.09.2021

Manisa Vergi Dairesi Başkanlığı(14.06.2021). 85373914-120[40.01.138]-56135 sayılı özelge.

SGK Genelgesi (19.07.2018). 2018/28 sayılı Genç Girişimci Teşvik Uygulaması.